

Verður Frakland atvoldin til, at Bretland fer úr EF?

Vesturtýski innanríkisráðharrin sigur það vera eina vanlukku, um það skuldi hent, at Bretland tekur seg úr Felagsmarknaðinum.

Tað er líkt til, at ósemja fer at taka seg upp ímillum Frakland og hini limalöndin í Felagsmarknaðinum í sambandi við samráðingarnar, sum nú verða hildnar, til tess at bota um korini hjá Bretlandi í Felagsmarknaðinum.

Frakland hevur víst eina negativa stöðu í hesum sambandi, og tað eydnaist ikki vesturtýska samveldiskanslaranum, Helmut Schmidt, á fundi við franska forsetan, Valéry

Helmut Schmidt, til høgru, fekk ikki yvirtalað Giscard

útskriva skatt til krigsendamála. Karl Liebknecht og aðrir vóru ímóti. Teir vísu á samtyktirnar í Stuttgart og Basel. Men einki batti. Tann opportunistiska teringin frá La-salle og Bernstein var meira, enn ryggunin í SPD toldi. Tað var tí eitt spæl hjá opportunistinum Karl Kautsky at fáa flokkin um koll.

Í fyrstuni boygdi Karl Liebknecht seg fyri floksmeirilutanum, men tann 2. desember 1914 segði hann einsamallur maður nei til fleiri krigsskattir.

Siðan er søgan stutt: Undir gorri og geyli um »Vaterland« og tilíkt hálsfevndust sosialdemokratir og kapitalistar. Kriggið gekk sína gongd. Milliðir doydu. Karl Liebknecht og aðrir trúgvir sosialistar sótu í fongsl. Kriggið hasaði av í 1918, og tá kravdu vinstravendir arbeiðsmenn og hermenn sosialismu. Men høgrosasocialdemokratarnir vóru trúgvir sum altíð — móti kapitalinum. Tann 15. januar 1919 blivu Týsklands sannastu og stinnastu sosialistar, Rosa Luxemburg og Karl Liebknecht, myrd. Tær sosialistisku royndirnar í Berlin, Kiel, München og aðrastaðni blivu hardar niður við makt. Og oddamaðurin hjá politisoláðunum var socialdemokraturin Gustav Noske, sum segði tey ógloymandi orðini: »Einer muss der Bluthund werden« (onkur skal verða blóðhundurin).

Klovningur og samarbeiði

Um spjaldingina, sum Atli Dam skrávar um, ber til heilt stutt at siga, at hon stavar ikki frá 2. flokstingi hjá útlagna Russiska Sosialdemokratiska Arbeiðaraflokkinum í Bruxelles og London í 1903. Hon stavar frá tí sviki, sum týskir (og aðrir) socialdemokratir í 1914 framdu móti teirri internationalu arbeiðararørsluni og hennara einmæltu og galdandi samtyktum.

Tað var tí ikki bara skilligt, men púra neyðugt, at teir stöðufestu sosialistarnir í árunum eftir fyrra heimsbardaga tóku seg burtur úr teimum socialdemokratisku krigsflokkunum og

stovnaðu egnar flokkar, sum teir róptu **kommunistiskar**.

Siðani tá hava tvær politiskar linjur verið í arbeiðararørsluni: ein kommunistisk og ein socialdemokratisk. Hetta er einki loyndarmál, og tað var heldur ikki neyðugt at komið við hesi søgulugu frágreiðing, um ikki Atli sjálfur var komin við teirri uppfatan, at »kommunismen hevur spjatt«, at »kommunismen falskliga ger krav upp á at eiga lut í sosialistiskum siðarvi« o.s.fr.

Tað er neyðugt at framleggja søguna beint. Eftir annan heimsbardaga hava socialdemokratarnir gloypt einum kameli fyri og øðrum eftir: Sundurlimning Týsklands 1947—49, NATO 1949, álopið á Korea 1950, øll NATO-krigini í Indokina, Afrika, Latinamerika og aðrastaðni í 1950unum og 1960unum, og nú Felagsmarknaðurin, tað nýggja týska-rómverska ríkið, sum einki annað er uttan ein loynilg innliman av Vestureuropa í USA.

Og tó eru socialdemokratir, sum hava fingið eyguni upp fyri, hvør ið figgindin er: Nú um dagarnar fór hollendski javnaðarmaðurin Sicco Mansholt (fyrrv. ministararáðsformaður hjá EEC) á pallin í Bruxelles og peikaði á kapitalistareiðrið USA: haðani verður neyðin planlógð og stýrd og útnytt. Í Finnlandi, Svøríki, Frankríki og øðrum lundum arbeiða socialdemokratir og kommunistar saman. Í Portugal heldur samarbeiðið enn, hóast tað bara kann vera ein tíðarspurningur, nær teir amerikansku CIA-fascistarnir endurreisa fascismuna í Portugal. Í Chile stöðu kommunistar og javnaðarmenn øksi við øksl, til CIA-fascistarnir framdu sitt blóðuga kvett móti teirra lógliga valdu socialistastjórnini. Í dag verða chilenskir javnaðarmenn pínir og dripnir av CIA-javnaðarmonnunum. Hetta er logikkurin í tí søguskeiði, sum byrjaði tann 4. august 1914.

Føroyskir socialdemokratir

Tað eru bara javnaðarmenn sjálfir, sum kunnu gera upp við »siðarvin« frá 1914. Kommunistar hava valt sína egnu kós.

Giscard d'Estaing, at broyta stöðu hansara.

Vanlukka

Vesturtýski innanríkisráðharrin, Hans Dietrich Genscher, er av teirri áskoðan, at tað vildi verið Framhald á síðu 11

Tað er ein kós, sum m.a. mælir til samarbeiði millum kommunistar og socialdemokratir á økjum, har semja fæst. Samarbeiði móti kapitalinum og øllum hansara felagsskapum og snildum og lygnum.

Tann kreppan, sum í lötuni skakar tann kapitalistiska partin av heiminum, avdúkar fyri ein part, hvussu roðið og ómenniskjansligt tað kapitalistiska systemið er: Milliðir av arbeiðsleysum, skjótt vaksandi kriminalitetur, kriggið og hungurneyð — hetta eru nakrar av fruktunum av tí systemi, sum Karl Kautsky vardi í 1914, og sum Gustav Noske bjargaði í 1919.

Eftir nevndu grein í Sosialinum at døma heldur Atli litið um kommunistisku heimsrørsluna. Hann skýrir hana religion og tað, sum verri er. Eg haldi, at kommunistiska rørslan er góð. Higartil er hon einasta kraft, sum hevur avtikið kapitalismuna og bygt upp sosialismuna í staðin. Í Sovjetsamveldinum, Eysturtýsklandi, Kuba og øðrum socialistiskum lundum liva fólk sitt friðarliga liv við arbeiði, lærdómi, trygd og framtíðarvönunum. Í tí kapitalistiska partinum av heiminum siggja vit (við nokrum fáum undantøkum í Norðuroppa) blóðuga kúgan, hungurneyð, arbeiðsloysi, herjandi sóttir og einki álit á framtíðini.

Um Føroyska Javnaðarflokkin ber til at siga, at betur er ill hurð fyri gáttina enn eingin. Men hví drivur hann antikommunismu, hvi vil hann vera í parti við NATO-fascistunum, sum drepa og kúga um alla verðina? Og hvi hevur hann bara háð og spott at bera teimum, sum stríðast við at byggja eitt meira menniskjansligt samfelag upp, eitt socialistiskt samfelag?

Kapitalisman er ring. Tað ræður um at sleppa av við hetta skrimsl av einari samfelagsskipan. Til tess krevst m.a. vitan. Vitun um, hvussu tingini hanga saman. Og samarbeiði og hegni. Og vilji og dirvi til at siga sína meining. Tað er eingin bati í at snáka søguna. Tað er ikki beint at snakka upp í lag við tey heila-tøvdu, og sum frá líður er tað ikki vandaleyst heldur.

André Niclasen

stubbar uttaneftir

Oljuland í peninganeyð

Sultandemið Oman, ið liggur við Persiska Flógvan, er við at tømast fyrri pening. Landið hevur fingið ávaring frá bankunum um, at tað fer at gerast vandamikið at lata kreditt, um landið ikki minkar um útreiðslur sínar, skrivaði New York Times mánadagin. Blaðið skrávar, at figgarkreppan kemur illa við hjá stjórnini í Oman, av tí at oljuinntøkur landsins geva meira enn eina miljard dollars (seks miljardir kr.) um árið. Oman hevur eitt íbúgvartal uppá minni enn eina miljón fólk.

Humphrey stillar upp

Varaforsetin í Johnsonstjórnini í USA, Hubert H. Humphrey senatorur, segði seinasta sunnudag, at hann vil lata seg stilla upp til forsetavalið í 1976 um so er, at flokkurin ynskir hetta. Humphrey, ið sæst á myndini, var demokratiskt forsetavalevni við valið í 1968, tá republikanarinn Richard Nixon bleiv valdur til forseta.

Duld vitjan

Suðrafrikanski forsætisráðharrin John Vorster hevur havt dulvitjan í Liberia í seinastu viku. Eftir hvat ið bretskar tíðindastovur vilja vera við skal Vorster hava sagt liberiska forsetanum William Tolbert, at Pretoria ynskir at sleppa av við Útsyningsafrika, sjálvt um hetta kann fáa heilt álvars-ligar fylgjur. Vorster og Tolbert hava tosað um víður-skiftini millum Suðrafrika og grannalöndini og um framtíðina hjá landinum.

Betri eftirlit við telefonlurtan

Tvær amerikanskar kongressnevndir boðaðu frá mánadagin, at neyðugt er at seta strangari lógarreglur í verk viðvíkjandi telefonavlurtingum hjá politinum. Boðini frá nevndunum um nýggjar lógarreglur miðja ímóti at stöðga misnýtanini av telefonavlurtingunum.

25 politistar dómdir

Við ein dómstól í Paris vóru 25 politistar dómdir fyri at hava stolið eykalutir úr bilum. Teir eru allir dómdir at sita í fongslu í trimum upp í 15 mánaðar.

Ósemja um kaffiprisin

Heimsins kaffiframleiðslumiðstöð stöðgaði marathonsamráðingarnar, eftir at hesar høvdu vart í góðar 30 tímar uttan at nøkur semja var fingin um eitt uppskot, sum miðjaði ímóti at fáa teir fallandi kaffiprisirnar upp. Tey 44 löndini, sum luttóku á samráðingarfundinum, samdust um at skerja kaffiframleiðsluna nakað og koma við nýggjum uppskoti til kaffifundin einaferð í mars. Hesin fundur skal haldast í London.

USA herstöðir stongjast

Amerikanska vikublaðið Newsweek skrávar, at Turkaland hevur ætlanir um at stongja allar amerikanskar herstöðir í landinum eftir at USA hevur stöðgað vápnahjálpin. Turkiski uttanríkisráðharrin, Melih Esenbel, sigur í viðtali við blaðið, at höttanin um at koyra amerikanaarnar út skal gerast stígvist. Tað var fyri tveimum vikum síðani at amerikanska kongressin samtykti at stöðgað allari vápnahjálpi Turkaland. Landið forir nú tingingar um nýggj vápnakepp úr vestureuropeiskum lundum, upplýsti verjumálaráðharrin İlhami Sancar sunnadagin í Ankara.

Suezveitin opnað

Suezveitin er opnað og verður nýtt av ávisum skipum, søgdu israelskir stríðsbládmenn mánadagin. Teir sögdu, at ein bretskur tangabátur var farin ígjøgnum veitina báðar vegir, og at egyptisk herskip somuleiðis høvdu siglt í henni.

Doyði av gasseitran

Tveir mans lótu liv mánadagin í Keyptmannahavn, orsakað av gasseitran í eini íbúð. Løgreglan bleiv boðsend av einum granna, sum hevði luktáð gass úr íbúðini. Fleiri gasskranar stóðu frá, og løgreglan heldur, at óhappið er hent meðan menninir vóru í ferð við at gera mat.

74 kunnu fáa deyðarevsing

Ovastri trygdardómstólurin í Egyptalandi skal í dag lurta eftir verjurøðunum hjá 74 monnum, ið kunnu vænta sær deyðarevsing fyri luttøku teirra í eini samansvørging móti Anwar Sadat forseta. Tilsamans 92 mans eru á kærðir fyri morð, lógarbrót-aliga samansvørging, álop á hernaðin og fyri at hava roynt at skúgva forseta landsins til viks.